

สื่อเปลี่ยน แพลตฟอร์มเปลี่ยน จริยธรรมคงเดิม : วิกฤตมาตรฐานข่าว
และความต้องการของคนไทย

Changing Media, Changing Platforms, Unchanged Ethics: The Crisis
of News Standards and Thai Public Demands

อภิสิทธิ์ กาพภักดี¹, พระวิชรญาณ วิสุทธินาโณ (ไม้แหม่ม)²,
พระมหาศุภชัย สุภักกิจ (บุตรเกษ)³, อภิชาติ เหมือยไรสง⁴,
พระครูวินัยธรรวดีโกธ มาลัยขวัญ⁵

Aphisit Kanphakdi¹, PhraWicharayan Wisuttiyano (Moyaem)²,
PhramahaSuphachai Suphakikko (Butraket)³, Aphichit Mueaithaisong⁴,
PrakruwinaidhornWuttikrai Malaikhwan⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

¹⁻⁵Mahamakut Buddhist University, Isan Campus

Email: aphisitkanphakdi@gmail.com

Received: 18/01/2569

Revised: 27/03/2569

Accepted: 27/03/2569

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลส่งผลให้โครงสร้างการผลิตและการบริโภคข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากสื่อดั้งเดิมสู่แพลตฟอร์มออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารได้ในเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความท้าทายด้านจริยธรรมสื่อและมาตรฐานวิชาชีพข่าว โดยเฉพาะประเด็นข่าวลวง ข่าวคลิกเบต ความเร่งรีบในการนำเสนอข้อมูล และการลดทอนกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง จากการวิเคราะห์วิกฤตมาตรฐานข่าวในบริบทสังคมไทย ภายใต้แรงกดดันของแพลตฟอร์มดิจิทัลและความต้องการของผู้บริโภคข่าวที่เปลี่ยนแปลงไป ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าแม้รูปแบบสื่อและแพลตฟอร์มจะเปลี่ยนแปลง แต่หลักจริยธรรมสื่อยังคงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชน การปรับตัวขององค์กรข่าว นักข่าว และผู้บริโภคสื่อจึงควรมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างความเร็วของข่าวสารกับความถูกต้อง ความรับผิดชอบ และจริยธรรม เพื่อสนับสนุนระบบนิเวศสื่อที่มีคุณภาพและยั่งยืนในสังคมไทย

คำสำคัญ: จริยธรรมสื่อ, มาตรฐานข่าว, สื่อดิจิทัล

Abstract

This academic article analyzes the transformation of mass media in the digital age, resulting in rapid changes to the structure, production, and consumption of news. The shift from traditional media to online platforms and social media allows everyone to

be both a recipient and a sender of information simultaneously. However, this transition has presented challenges to media ethics and journalistic standards, particularly regarding misinformation, clickbait, the rush to present information, and the weakening of fact-checking processes. Analyzing the crisis of news standards in the Thai social context, under the pressure of digital platforms and evolving consumer demands, the findings indicate that despite changes in media formats and platforms, media ethics remain crucial for maintaining media credibility. Therefore, adaptation by news organizations, journalists, and media consumers should focus on balancing the speed of information delivery with accuracy, accountability, and ethics, in order to support a high-quality and sustainable media ecosystem in Thai society.

Keywords: media ethics, journalistic standards, digital media

บทนำ

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้เกิดพฤติกรรมของผู้รับสารที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างมาก โดยสถิติของปี พ.ศ. 2567 พบว่ามีผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมากถึงร้อยละ 88 และมีผู้ใช้โซเชียลมีเดียร้อยละ 83 และใช้เวลากับโลกออนไลน์ถึงประมาณ 8 ชั่วโมง (Kemp, 2567) โดยผลการสำรวจของ Reuters Institute (2021) ระบุว่าผู้รับสารในประเทศไทยติดตามข่าวสารจากสื่อออนไลน์มากที่สุดถึงร้อยละ 91 รองลงมาเป็นสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 51 และสิ่งพิมพ์เพียงร้อยละ 15 ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเกือบทุกแห่ง รวมทั้งองค์กรสื่อดั้งเดิม ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ จึงจำเป็นต้องมีช่องทางการสื่อสารกับประชาชนและผู้บริโภคทางออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ และสื่อสังคมในฐานช่องทางต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังเกิดสื่อที่เป็นรูปแบบของออนไลน์เพียงอย่างเดียว ทั้งที่เป็นรูปแบบเพจข้อมูลข่าวสาร และเพจของบุคคลที่รู้จักกันในชื่อว่า “อินฟลูเอนเซอร์” (วรชัย คุรุจิต, 2567 : 20)

นอกจากนี้ สื่อใหม่อย่างสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมมากกว่าสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ อาจเป็นเพราะความสะดวกของผู้ส่งสารในการส่งข้อมูลและการเข้าถึงได้สะดวกและเกิดการแข่งขันสูงในเรื่องของเวลา ข่าวต้องสดใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถส่งข้อมูลข่าวสารนั้นไปยังผู้รับสารที่มีจำนวนมหาศาลในเวลาอันรวดเร็วยอมทำให้ผู้ส่งสารที่เรียกตัวเองว่า สื่อมวลชน ละเลยต่อจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพียงเพราะคิดอย่างเดียวว่า ทำอย่างไรให้ได้ซึ่งข่าว ภาพถ่าย ที่เร็ว ไม่เหมือนใคร และทำให้การนำเสนอข่าวในครั้งนั้น มีผลทำให้ผู้รับสารเกิดปฏิกิริยาตอบกลับในโลกสังคมออนไลน์มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแชร์ หรือการส่งต่อข้อมูลผ่านทางแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งสถานการณ์การทำงานของสื่อมวลชนในประเทศไทย มีประเด็นทางสังคมมากมายเกิดขึ้น ในแง่ของกระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน มีการวิพากษ์วิจารณ์และตั้งคำถามถึงการทำงานของสื่อในลักษณะ “ไร้จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ” อย่างต่อเนื่อง โดยในกระบวนการนำเสนอข่าวนั้น มีการละเมิดสิทธิ

ของบุคคลที่เป็นข่าว รวมถึงส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆ ต่อบุคคลในครอบครัวรวมถึงผู้เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน (ทองพล มุขรัักษ์, บำรุง ศรีนวลปาน, ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน และกรกฎ จำเนียร, 2566 : 55)

ทั้งนี้งานเรื่องนี้จึงให้ความสำคัญกับกรอบจริยธรรม เป็นเครื่องมือที่ใช้กันแพร่หลายในวงการวิชาชีพ สื่อมวลชนในการเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติ องค์กรสื่อเองก็ใช้กรอบจริยธรรมเป็นแนวทางในการรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานข่าวให้เป็นไปตามความต้องการของสาธารณะในกรอบจริยธรรม เป็นเรื่องของการให้แนวปฏิบัติเพื่อรักษามาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งมักจะเป็นเพียงการบอกแนวปฏิบัติ (Guidelines) ให้รู้ว่าควรทำอะไรบ้างแต่เรื่องของบทลงโทษนั้นไม่มีระบุและมักจะไม่มีการลงโทษที่ชัดเจน มีนักคิดบางคนมองว่าการไม่มีบทลงโทษหรือกระบวนการจัดการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกรอบทำให้กรอบไม่ทรงคุณค่าและไม่มีประโยชน์ที่จะมีกรอบ (ชวณิ ชื่นเกิดลาภ, กมลลา ตรีสาร และปฏิภาณ ผลมาตย์, 2567 : 48)

ดังนั้น สื่อเปลี่ยน แพลตฟอร์มเปลี่ยน จริยธรรมคงเดิม: วิฤตตามาตรฐานข่าวและความต้องการของคนไทย จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้พฤติกรรมการรับข่าวสารของคนไทยหันมาใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียเป็นหลัก ส่งผลให้องค์กรสื่อดั้งเดิมต้องปรับตัวเข้าสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลมากขึ้น สื่อออนไลน์มีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และแข่งขันกันด้านเวลาและกระแสดราม่าสนใจ จนทำให้สื่อบางส่วนละเลยจริยธรรมเพื่อเรตติ้งและการมีส่วนร่วมในโลกออนไลน์ สถานการณ์ดังกล่าวนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อไทยว่าไร้จรรยาบรรณ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และสร้างผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง แม้อำนาจสื่อจะมีกรอบจริยธรรมเป็นแนวทางในการรักษามาตรฐานวิชาชีพ แต่ส่วนใหญ่เป็นเพียงข้อเสนอแนะที่ไม่มีบทลงโทษชัดเจน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสื่อ

จริยธรรมสื่อ (Media Ethics) เป็นสาขาที่ศึกษาหลักการและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ท่ามกลางการเติบโตของสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในยุคปัจจุบัน ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะข้อมูลข่าวสารสามารถส่งผลกระทบต่อความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้คนในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว การทำความเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสื่อจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อและผู้บริโภคสื่อทุกคน

พรรษา รอดอาตม์ (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ประเด็นที่ถูกตั้งคำถามอยู่เสมอคือจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดพื้นฐานด้านจริยธรรมสื่อ เช่น ทฤษฎีประโยชน์นิยมที่เน้นผลประโยชน์สูงสุดต่อสังคม และทฤษฎีหน้าที่นิยมที่มุ่งยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักวิชาชีพ ไม่ว่าจะผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร แนวทางการกำกับดูแลที่ผ่านมามักอาศัยสมาคมหรือสภาวิชาชีพสื่อมวลชนในการออกแถลงการณ์ตักเตือน ขอโทษ หรือเสนอแนวทางปฏิบัติแก่นักสื่อสารมวลชน โดยคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะตามทฤษฎีสัญญาประชาคม ส่วนนักข่าวพลเมืองหรือผู้ผลิตเนื้อหาอย่างเน็ตไอดอลและผู้มีอิทธิพลทางความคิดหากกระทำผิดมักถูกดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสะท้อนทฤษฎีเสรีภาพสื่อที่ต้องควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ทุกฝ่ายต้องการคือการคงไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้กรอบที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น โดยสอดคล้องกับหลัก

จริยธรรมการสื่อสารที่ย้ำถึงความเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นส่วนตัว และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมในวงกว้าง

ปานวณ สาแก้ว (2567) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวอาชญากรรมของสื่อมวลชน กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการรายงานเรื่องราวหรือเหตุการณ์ รวมทั้งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตจนถึงข้อเท็จจริงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ส่งผลต่อปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวอาชญากรรมของสื่อมวลชนที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม และมีส่วนทำให้มีการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมมากยิ่งขึ้น

วัฒน์ ภูวทิศ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ในฐานะสื่อมวลชนเป็น 'วิชาชีพ' ที่ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบทั้งทางวิชาชีพและธุรกิจ จึงมีการกล่าวถึงจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวกันอย่างสม่ำเสมอ หลายครั้งพบว่าสาเหตุสำคัญมักเกิดจากการกระทำของผู้ที่ทำงานสื่อมวลชนเองบางส่วนไม่ทราบว่ามีสิ่งใดที่กระทำนั้นผิดหรือละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ การตระหนักถึงจริยธรรมต่อหน้าที่กลับน้อยลง แสดงถึงภาวะสวนทางระหว่างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกับจิตสำนึกทางจริยธรรม จนกลายเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ส่วนตัวมากกว่าเพื่อสาธารณประโยชน์

สรุป สะท้อนว่าจริยธรรมสื่อยังเป็นประเด็นสำคัญแม้รูปแบบสื่อจะเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยี สื่อมวลชนถูกกำกับด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ ขณะที่สื่อบุคคลและผู้ผลิตเนื้อหาออนไลน์ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายเมื่อกระทำผิด แก่นสำคัญคือการรักษาสีทิวและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นควบคู่กับการไม่ละเมิดหรือสร้างผลกระทบต่อผู้อื่น การนำเสนอข่าวโดยเฉพาะข่าวอาชญากรรม หากขาดจริยธรรมอาจละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ปัญหาสำคัญเกิดจากจิตสำนึกทางจริยธรรมของผู้ทำสื่อที่ลดลง สวนทางกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและแรงกดดันทางธุรกิจ

การเปลี่ยนแปลงของสื่อและแพลตฟอร์มดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของสื่อและแพลตฟอร์มดิจิทัลในยุคปัจจุบันถือเป็นหนึ่งในปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง การเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสมาร์ตโฟนได้พลิกโฉมวิถีที่ผู้คนเข้าถึง บริโภค และสร้างสรรค์เนื้อหาข้อมูลข่าวสาร สื่อดั้งเดิมอย่างโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ต้องเผชิญกับการแข่งขันจากแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นโซเชียลมีเดีย สตริมีมิ่ง หรือพอดแคสต์ที่ตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคได้อย่างตรงจุดมากกว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่สร้างโอกาสใหม่ในการสื่อสารและธุรกิจ แต่ยังนำมาซึ่งความท้าทายด้านคุณภาพข้อมูล ความเป็นส่วนตัว และความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จักรกริช คำสม พร้อมคณะ (2568) ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้ส่งผลให้แพลตฟอร์มดิจิทัลและสื่อออนไลน์กลายเป็นช่องทางหลักในการรับรู้ข่าวสารและการสื่อสารของ

สังคมไทย การเปลี่ยนผ่านจากสื่อดั้งเดิมสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว เข้าถึงผู้รับสารได้กว้างขวาง และตอบสนองพฤติกรรมและการแสวงหาที่ต้องการความสะดวกและทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น นอกจากนี้ การเติบโตของโซเชียลมีเดียยังทำให้บทบาทของผู้ใช้ทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นจนกลายเป็นผู้ผลิตเนื้อหาควบคู่ไปกับองค์กรสื่อ ส่งผลให้ข้อมูลจำนวนมากไหลเวียนอย่างไร้ข้อจำกัดและยากต่อการตรวจสอบข้อเท็จจริง อีกทั้งอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มยังมีผลต่อการจัดลำดับข่าวสาร ทำให้ผู้ใช้เสี่ยงต่อการรับข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับความเชื่อของตนเอง และเกิดภาวะ Echo Chamber ได้ง่ายยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ทำให้หลักจริยธรรมถูกลดความสำคัญลง แต่กลับเพิ่มภาระต่อผู้สื่อสารมวลชนและผู้ผลิตเนื้อหาออนไลน์ในการนำเสนอข้อมูลอย่างรอบคอบ ถูกต้อง และมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารบนพื้นที่ดิจิทัลที่เปิดกว้างและซับซ้อนมากกว่าเดิม

วริศรา กลมทุกสิ่ง (2565) ได้กล่าวไว้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ จึงส่งผลให้แต่ละแพลตฟอร์มพยายามปรับตัว พร้อมทั้งสร้างช่องทางที่สามารถใช้ในการเข้าถึงสื่อได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ครอบคลุม เพื่อรองรับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้ใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งได้นำไปสู่แนวทางอาชีพเกิดใหม่ ที่สามารถสร้างรายได้จากช่องทางออนไลน์ ยกตัวอย่างเช่น อาชีพยูทูบเบอร์ คอนเทนต์ครีเอเตอร์ บล็อกเกอร์ผู้แคสเกม นักพัฒนาแอปพลิเคชันและสตรีมเมอร์ ในขณะเดียวกัน ความนิยมของผู้คนในปัจจุบัน ได้ให้ความสนใจแก่การรับชมการสตรีมบนแพลตฟอร์มความบันเทิงออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการสตรีมจากสตรีมเมอร์ที่ทำเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การทำอาหาร การแชร์ประสบการณ์ต่อผู้ชม และการเล่นเกม เป็นต้น

เรียงดาว ทวะชาติ (2567) ได้กล่าวไว้ว่า ในยุคดิจิทัลที่สังคมมีการเชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สื่อโซเชียลมีเดียได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างและเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นสาธารณะ (Public Opinion) โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งานในแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม หรือทิกต็อก ช่วยให้ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็นและแชร์ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสาธารณชนในวงกว้าง สื่อโซเชียลมีเดียไม่ได้เป็นเพียงแค่ช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา และมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือความเชื่อของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ สื่อโซเชียลยังทำให้ข้อมูลสามารถแพร่กระจายไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นในสังคมโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้สื่อออนไลน์และแพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นช่องทางหลักของการรับรู้ข่าวสารในสังคมไทย การเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็วและสะดวกสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคชาวในปัจจุบัน แต่ก็มาพร้อมกับความท้าทายด้านความถูกต้องและความรับผิดชอบของสื่อ การเติบโตของแพลตฟอร์มออนไลน์ยังนำไปสู่อาชีพใหม่ด้านการผลิตเนื้อหาและการสตรีม ซึ่งมี

อิทธิพลต่อรูปแบบการสื่อสารและความนิยมของผู้คน สื่อโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในการสร้างและเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นสาธารณะ โดยเปิดพื้นที่ให้ผู้ใช้งานมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง แม้แพลตฟอร์มจะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แต่หลักจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อยังคงจำเป็นเพื่อคุ้มครองสังคมและรักษาคุณภาพข่าวสาร

ความสัมพันธ์ระหว่างแพลตฟอร์ม เทคโนโลยี และจริยธรรมข่าว

ยุคที่แพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่ข่าวสาร ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีและจริยธรรมทางวารสารศาสตร์ได้กลายเป็นประเด็นที่ท้าทายและซับซ้อนยิ่งขึ้นกว่าที่เคย อัลกอริทึมของแพลตฟอร์มอย่าง Facebook, YouTube หรือ TikTok มีอำนาจในการกำหนดว่าข้อมูลใดจะถูกขยายหรือถูกซ่อน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน แรงกดดันด้านความเร็วและยอดเข้าชมที่แพลตฟอร์มดิจิทัลสร้างขึ้นได้บีบให้สำนักข่าวหลายแห่งต้องแลกมาตรฐานทางจริยธรรมกับความนิยมและรายได้จากโฆษณา ความตึงเครียดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างกรอบจริยธรรมใหม่ที่สามารถรับมือกับความเป็นจริงของระบบนิเวศสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดร.เผด็จ จงสกุลศิริ (2568) ได้กล่าวไว้ว่า ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างลึกซึ้งในทุกมิติ ตั้งแต่การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ที่เชื่อมโยงผู้คนทั่วโลกในเวลาเพียงเสี้ยววินาที ไปจนถึงระบบการศึกษาและสุขภาพที่พึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการข้อมูลและให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้นำมาสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมหลายด้านที่ไม่สามารถมองข้ามได้ เช่น การละเมิดความเป็นส่วนตัว การเผยแพร่ข่าวปลอม และอคติจากระบบปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแพลตฟอร์ม เทคโนโลยี และจริยธรรมข่าวอย่างชัดเจน แพลตฟอร์มดิจิทัลมีบทบาทเป็นตัวกลางในการคัดกรองและกระจายข่าวสารผ่านอัลกอริทึมที่อาจส่งผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคข่าว เทคโนโลยีจึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือ แต่ยังมีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างและนำเสนอข่าวที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง โปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคม ขณะเดียวกัน ผู้ผลิตข่าวและผู้ใช้สื่อต้องตระหนักถึงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี เพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อมูลและลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นต่อสาธารณะ

ธนภฤตา ปรีณดาโชติเตชะ (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ตลอดระยะเวลาเกือบสิบปีที่ผ่านมา กระบวนการสร้างสรรค์งานข่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปตามนวัตกรรมทางเทคโนโลยีอย่างคาดไม่ถึง สังคมแต่เดิมที่อาศัยระบบการสื่อสารมวลชนเป็นหลักในการติดตามสถานการณ์ทางสังคมเปลี่ยนไปเป็นอาศัยนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์แทน อาทิ Twitter Facebook Instagram Blog TikTok YouTube ฯลฯ เนื้อหาของงานข่าวเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยีสื่อที่เข้ามาใช้สนับสนุนการท างานของการรายงานข่าวสารในสังคม ทั้งสื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชันเมื่อการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่หลากหลายผนวกกับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสังคมเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายกลุ่มรวมกันจนเกิดการติดต่อ เชื่อมโยง หรือจัดการวิเคราะห์ ประมวลผล การจัดเก็บการจัดการการเผยแพร่

และการใช้สารสนเทศซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ข่าวสารและข้อมูลดิบจนถึงความรู้ทางวิชาการก่อให้เกิดรูปแบบของสื่อต่างๆ มากยิ่งขึ้น กลายเป็นเครือข่ายของการ ของสังคมที่หลากหลายและเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น

พระครูวิรุฬห์ปัญญานสาร (2568) ได้กล่าวไว้ว่า ในขณะที่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทของการสื่อสารทางการเมืองไม่เพียงมุ่งสร้างความเข้าใจแต่ยังมีเป้าหมายในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม สังคมดิจิทัลยังเผชิญกับปัญหาข่าวปลอม (Fake News) การบิดเบือนข้อเท็จจริง และการแพร่กระจายข้อมูลที่เป็นเท็จอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของนักการเมืองและความไว้วางใจของประชาชน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองที่มุ่งเน้นความจริง ความเป็นกลาง และการสื่อสารที่สร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับความพยายามในการสร้างการสื่อสารทางการเมืองที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถสร้างความไว้วางใจจากประชาชนได้อย่างยั่งยืน

สรุป การเปลี่ยนแปลงของสื่อในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตและกระบวนการสื่อสารอย่างลึกซึ้ง ทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารรวดเร็วและหลากหลายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ แม้เทคโนโลยีจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการทำงานข่าว แต่ก็สร้างปัญหาด้านจริยธรรม เช่น ข่าวปลอม การละเมิดความเป็นส่วนตัว และอคติจากปัญญาประดิษฐ์ สังคมไทยจึงเผชิญวิกฤตมาตรฐานข่าวและความน่าเชื่อถือของการสื่อสาร โดยเฉพาะในมิติการเมืองที่กระทบต่อความไว้วางใจของประชาชน เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าท่ามกลางสื่อและแพลตฟอร์มที่เปลี่ยนไป จริยธรรม ความจริง และความรับผิดชอบยังคงเป็นหลักสำคัญที่ต้องยึดถือเพื่อการสื่อสารที่ยั่งยืนในสังคมไทย

แนวทางฟื้นฟูมาตรฐานข่าวและจริยธรรมสื่อไทย

การสื่อสารมวลชนไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตความน่าเชื่อถือที่สั่งสมมานาน ทั้งจากแรงกดดันทางธุรกิจ การแทรกแซงทางการเมือง และการขยายตัวของสื่อออนไลน์ที่ไร้การกำกับดูแล ขณะที่ผู้บริโภคข่าวสารหันไปพึ่งพาโซเชียลมีเดียและแหล่งข้อมูลที่ตรวจสอบไม่ได้มากขึ้นเรื่อย ๆ บทบาทของสื่อในฐานะ "เสาหลักที่สี่" ของประชาธิปไตยจึงถูกตั้งคำถามอย่างกว้างขวาง การฟื้นฟูมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมสื่อจึงไม่ใช่เพียงภารกิจของคนในวงการ หากแต่เป็นความรับผิดชอบร่วมของสังคมไทยทั้งหมด

ปัทมา รูปสุวรรณกุล (2567) ได้กล่าวไว้ว่า การเกิดขึ้นของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่หรือผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (e-Reporter) ในยุคดิจิทัลมีเดียหรือดิจิทัลบรรทัดาศตั้งทำให้โครงสร้างการสื่อสารมวลชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ผ่านเครื่องมือสื่อสารทันสมัยอย่างคอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟนที่เปิดพื้นที่ให้ผู้รับสารกลายเป็นผู้ร่วมผลิตเนื้อหา (co-creators) ส่งผลให้เนื้อหาข่าวมีความยืดหยุ่นและถูกปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา แนวทางฟื้นฟูมาตรฐานข่าวและจริยธรรมสื่อไทยจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการตรวจสอบข้อมูล (fact-checking) การสร้างมาตรฐานใหม่สำหรับสื่อดิจิทัลที่รองรับบทบาทของผู้สื่อข่าวรุ่นใหม่ รวมถึงการออกแบบระบบกำกับดูแลร่วม (co-regulation) ระหว่างรัฐ องค์กรสื่อ แพลตฟอร์ม และสาธารณะ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมความโปร่งใสในการทำงานข่าว การเปิดเผยที่มาของ

ข้อมูล และการจัดทำหลักสูตรด้านจริยธรรมสื่อสำหรับทั้งนักข่าวอาชีพและผู้ผลิตเนื้อหาบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสร้างระบบนิเวศข่าวที่เชื่อถือได้และรับผิดชอบต่อสังคมในยุคดิจิทัล

มยุเรศ ตนะวัฒนา (2568) ได้กล่าวไว้ว่า ด้วยความตระหนักถึงประสิทธิภาพของข่าว ที่หมายถึง การนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มีความน่าสนใจ และมีผู้อ่าน ตามองค์ประกอบของข่าว และความตระหนักถึงอุดมการณ์ในการสื่อข่าวและรายงานข่าวซึ่งถือเป็นอุดมการณ์ทางวารสารศาสตร์ Journalism Ideology หรือแบบอย่างความคิดเห็นความเชื่อถือวิธีการคิดร่วมกันอันเป็นมาตรฐานของกลุ่มวิชาชีพวารสารศาสตร์ที่ถือเป็นเป้าหมายแห่งการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้นๆ ดังจะเห็นว่าการสื่อข่าวและรายงานข่าวในปัจจุบันมีความแตกต่างจากในอดีตที่มีเพียงผู้ประกอบวิชาชีพสื่อหรือนักข่าวซึ่งสังกัดองค์กรข่าวทำหน้าที่ในการสื่อข่าวและรายงานข่าว ในขณะที่ปัจจุบันประชาชนต่างมีสื่อของตนเองที่เรียกว่าสื่อออนไลน์หรือสื่อดิจิทัล เช่น เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ ไลน์ ดีกิต็อก และอื่นๆ

พระคำพล แก้วพิลา (2568) ได้กล่าวไว้ว่า การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีคุณค่าในยุคปัจจุบันจึงต้องอาศัยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะหลัก ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ที่มุ่งพัฒนาทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา รวมทั้งหลักอิทัปปัจจยตา ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ของเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวพันกัน การนำหลักธรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กร สังคม การสื่อสารศาสนา และการสร้างจิตสำนึกทางศีลธรรมในสังคม จะช่วยให้พระพุทธศาสนามีพลวัต และตอบสนองต่อบริบทสังคมร่วมสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปล ยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนโฉมกระบวนการสื่อสารและการทำข่าวอย่างสิ้นเชิง จากสื่อดั้งเดิมสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนเป็นผู้สื่อข่าวได้ เนื้อหาข่าวมีความยืดหยุ่นและถูกสร้างร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารมากขึ้น ขณะเดียวกัน อุดมการณ์และมาตรฐานวิชาชีพวารสารศาสตร์ยังคงเป็นหลักสำคัญท่ามกลางการแข่งขันและความรวดเร็วของสื่อใหม่ วิกฤตข่าวสารในปัจจุบันจึงไม่ใช่เพียงเรื่องเทคโนโลยี แต่คือการรักษาความถูกต้องและความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดทางพุทธธรรมถูกเสนอเป็นกรอบจริยธรรมเพื่อหล่อหลอมการสื่อสารและตอบสนองความต้องการของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

บทสรุป

สื่อเปลี่ยน แพลตฟอร์มเปลี่ยน จริยธรรมคงเดิม วิกฤตมาตรฐานข่าวและความต้องการของคนไทย กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้พฤติกรรมการรับข่าวสารของคนไทยหันมาใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียเป็นหลัก ส่งผลให้องค์กรสื่อดั้งเดิมต้องปรับตัวเข้าสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลมากขึ้น แม้สื่อออนไลน์จะมีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง แต่การแข่งขันด้านเวลา เรตติ้ง และกระแสความสนใจกลับทำให้สื่อบางส่วนละเลยจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การนำเสนอข่าวที่กระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และการแพร่กระจายข่าวปลอม ซึ่งบั่นทอนความน่าเชื่อถือของสื่อและความไว้วางใจของสังคม แม้องค์กรสื่อจะมีกรอบจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติ แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงข้อแนะนำที่ขาดกลไกบังคับใช้และบทลงโทษที่ชัดเจน ขณะเดียวกันการเติบโตของสื่อบุคคล อินฟลูเอน

เซอร์ และผู้ผลิตเนื้อหาออนไลน์ ทำให้ทุกคนสามารถเป็นผู้ส่งสารได้ ส่งผลให้ความรับผิดชอบทางจริยธรรมยิ่งทวีความสำคัญ เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสื่อและแพลตฟอร์มจริยธรรม ความจริง ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์วิชาชีพวารสารศาสตร์ยังคงเป็นแก่นหลักที่ต้องยึดถือควบคู่กับการส่งเสริมจิตสำนึกทางศีลธรรมและการประยุกต์หลักคุณธรรม เพื่อฟื้นฟูมาตรฐานข่าวและสร้างการสื่อสารที่ตอบสนองความต้องการของสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา

สรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ว่า สื่อออนไลน์กลายเป็นช่องทางหลักของคนไทย เพราะเข้าถึงง่าย รวดเร็ว และกระชับตามพฤติกรรมผู้บริโภคการแข่งขันด้านความเร็วของข่าว นำไปสู่ความเสี่ยงด้านจริยธรรมและการละเลยความถูกต้องการนำเสนอข่าวที่เน้นความตื่นเต้นมากกว่าข้อเท็จจริง ส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลและสังคมข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือนทำให้ความน่าเชื่อถือของสื่อลดลง และเกิดวิกฤตความเชื่อมั่นทุกคนสามารถเป็นสื่อได้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล จึงต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะอินเทอร์เน็ตและผู้มีอิทธิพลทางความคิดมีบทบาทสำคัญต่อทัศนคติของสังคมการยึดความจริงและความรับผิดชอบต่อเป็นแก่นแท้ คือทางออกในการฟื้นฟูมาตรฐานข่าวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริช คำสม. (2568). การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารบนแพลตฟอร์มออนไลน์. วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, 11(1), 74-86.
- ดร. เผด็จ จงสกุลศิริ. (2568). จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล: ความท้าทายและแนวทางในการสร้างสังคมดิจิทัลที่ยั่งยืน. วารสารพุทธพัฒนาศาสตร์ศึกษา (Online), 31(7), 1-22.
- ทองพูล มุขรักรัษ, บำรุง ศรีนวลปาน, ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน, และ กรกฎ จำเนียร. (2566). จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในสังคมไทยในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล กรณีศึกษา การกราดยิงหนองบัวลำภู, คดีน้องชมพูและคดีแดงโม ความท้าทายที่ยังมีปัญห. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 1(1), 54-67.
- ชนกฤตา ปริณดาโชติเดชา, และ ชัชชาญ ปริณดาโชติเดชา.(2566). นวัตกรรมข่าวในยุคดิจิทัล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 12(1), 85-97.
- พรรษา รอดอาดม. (2566). มาตรฐานจริยธรรมที่ควรปฏิบัติสำหรับผู้ที่ต้องการเป็น นักสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตามบรรทัดฐานของสังคม. วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, 2(3), 22-49.
- พระครูวิรุฬห์ปัญญาสาร,และพระมหาอนันต์ เจริญศิริพัชร.(2568).นักการเมืองกับการสื่อสารในยุคดิจิทัล ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของประชาชน. วารสารสิทธิธรรม, 3(2), 84-95.
- พระคำพล แก้วพิลา, และ กิตติพงศ์ สุวรรณวงศ์. (2568). การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางฟื้นฟูวงการพระพุทธศาสนาไทยตามหลักพุทธธรรมร่วมสมัย.วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(6), 1162-1172.
- มยุเรศ ตนะวัฒนา. (2568). การศึกษาอุดมการณ์การสื่อข่าวและรายงานข่าวในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 21(1), 173-194.
- เรียงดาว ทวะชาลี, และ ภูษิต ปุสันรัมย์. (2567). บทบาทของสื่อโซเชียลมีเดียในการสร้างและเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นสาธารณะ. วารสารกวีานพะเยา, 1(6), 28-38.
- วริศรา กลมทุกสิ่ง, และ ชวินท์ ชัมมนันท์กุล. (2565). แพลตฟอร์มธุรกิจออนไลน์: อาชีพเกิดใหม่ในยุคดิจิทัล. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(2), 379-387.
- Chuenkerdlarp, C., Treesarn, K., และ Pholmat, P. (2567). จริยธรรมการสื่อสารในการนำเสนอสื่อเพื่อการแสดงในยุคดิจิทัล. Journal of Local Management and Development Pibulsongkram Rajabhat University, 4(2), 46-53.
- Karuchit, W. (2567). มาตรฐานจริยธรรมในการใช้สื่อออนไลน์ สำหรับหน่วยงานภาครัฐ. Journal of Communication Arts, 42(2), 18-31.
- Phoovatis, W. (2565). -สื่อมวลชนไทย:จิตสำนึกเชิงจริยธรรมในการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อ. KASEM BUNDIT JOURNAL, 23(1), 28-42.

- Roopsuwankun, P. (2567). ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์. *Journal of Digital Communications*, 8(1), 87-115.
- Sakaew, P. (2567). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวอาชญากรรมของสื่อมวลชนที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม. *Journal of Social Science for Local Development Rajabhat Maha Sarakham University*, 8(4), 223-233.